College voor de Rechten van de Mens

College voor de Rechten van de Mens
Reactie op zbo-evaluatie 2017-2022

In 2025 hebben onderzoekers van de Kwink Groep in opdracht van het Ministerie van BZK de doeltreffendheid en doelmatigheid van het College voor de Rechten van de Mens geëvalueerd[1]. Dit dient volgens artikel 39 van de Kaderwet zbo's eens in de vijf jaar te gebeuren. In dit document geeft het College zijn reactie op deze evaluatie.

Het College is de Kwink Groep erkentelijk voor de grondige aanpak van deze evaluatie en voor de flexibiliteit bij het opschorten en vervolgens weer herstarten van deze evaluatie vanwege de bestuurlijke impasse die in 2023 bij het College is ontstaan.

Graag gaan we hieronder in op de belangrijkste conclusies en aanbevelingen van het rapport.

Governance

- Het College kan zich goed vinden in de suggestie om werkafspraken met de ministeries verder uit te werken en daarbij in het bijzonder de relatie met het ministerie van BZK aandacht te geven.
- Het College acht het van groot belang dat zijn onafhankelijkheid wordt geborgd en erkend en zal hier ook in de toekomst veel aandacht aan blijven besteden. Zo zijn in het nieuwe bestuursreglement, dat in 2025 is vastgesteld, nadere bepalingen over nevenfuncties opgenomen en is bij het recent invullen van vacatures binnen het College scherper onderscheid gemaakt tussen Collegeleden die zich met oordelen dan wel zich met onderzoek en adviestaken bezighouden. Een belangrijk punt van zorg is dat verzoeken om nieuwe taken, zoals die voortvloeien uit Europese wetgeving, worden gedaan zonder dat de (noodzakelijk) benodigde middelen worden verstrekt. Dit kan de vrijheid van het College bij de toewijzing van middelen beperken en daarmee de onafhankelijkheid onder druk zetten. Juist die onafhankelijkheid is van essentieel belang voor het College, met het oog op de komende GANHRI-heraccreditatieprocedure.
- Het College onderschrijft het belang van duidelijkheid over rollen en afstemming binnen het geheel van instanties en organisaties die zich met mensenrechten bezighouden en zal doorgaan met het investeren in goede samenwerking en gezamenlijke aanpak.
- Het College deelt het belang van verbetering van de interne governance. Met het in februari 2025 vastgestelde nieuwe bestuursreglement is hierin een belangrijke stap gezet. Daarnaast zal het College op korte termijn interne procedures aanpassen en vastleggen in een procedureregister. Op langere termijn zal het nieuwe bestuursreglement worden geëvalueerd en zal het College voorstellen doen aan de Minister van BZK tot hieruit voortvloeiende aanpassingen in de wet op het College.

Doeltreffendheid

- Het College is verheugd dat in de evaluatie is vastgesteld dat het op zorgvuldige wijze invulling geeft aan de oordelenfunctie. Het onderschrijft de aanbeveling om het strategische gesprek over een effectieve aanpak te voeren. In 2025 is een nieuwe Strategie en meerjarenplan[2] vastgesteld waarin onder andere de strategie voor de vaste pijler oordelen is opgenomen, met inbegrip van het efficiënter inrichten van processen.

[1] Evaluatie College voor de Rechten van de Mens Periode 2017-2022, Kwink Groep, Den Haag, mei 2025
[2] Mensenrechten: het fundament van onze rechtsstaat, Strategie en meerjarenplan 2025-2027

Het College onderschrijft het belang van het versterken van de synergie tussen de oordelen en andere taken door nog strategischer na te gaan hoe andere instrumenten kunnen worden ingezet voor thema's waarover vaker een oordeel wordt geveld. Ook werkt het College momenteel aan het versterken van de triage van binnenkomende signalen over mensenrechten, in het kader van een bredere aanpak van organisatievraagstukken.

- Het College is verheugd over het positieve beeld in de evaluatie over de inhoudelijke kwaliteit van de onderzoeken en de waardering van het feit dat er steeds meer aandacht is voor het vroegtijdig betrekken van belanghebbenden. Volgend op de evaluatie van het Strategisch Plan 2020-2023 is in 2025 een nieuwe Strategie en meerjarenplan 2025-2027 vastgesteld. Hierin zijn visie, missie en kernwaarden vastgelegd en is beschreven wat het College doet, hoe het te werk gaat, hoe het zijn missie wil realiseren en hoe het effect van het werk wordt gemeten. In dit document staat te lezen dat het College de overheid scherp wil houden en een duidelijke streep trekt wanneer de waardigheid van mensen in het geding komt. Het College is bezig om de nieuwe strategie te vertalen in een communicatiestrategie waarin onder meer de inzet van diverse boegbeelden in de media is opgenomen.
- Het College stelt met voldoening vast dat de beweging van 'zelf doen' naar stimuleren en faciliteren op het gebied van voorlichting en educatie in de evaluatie wordt opgemerkt. Het gerichter samenwerken met andere organisaties en het scherper maken wat de doelgroepen zijn en hoe die het best kunnen worden bereikt, worden door het College onderschreven en vormen onderdeel van de bovengenoemde communicatiestrategie.

Doelmatigheid

- Het College heeft in het strategie en meerjarenplan 2025-2027 nieuwe keuzes voor strategische thema's vastgelegd inclusief een uitgewerkte strategie voor de keuze van instrumenten voor een optimale effectiviteit. Ook is hierin de positionering en prioritering van het College verduidelijkt.
- Het College kan zich vinden in de vaststelling dat het budget toereikend is voor de taken. De verschillen tussen begroting en realisatie hangen deels samen met de begrotingssystematiek waar het College als ZBO mee dient te werken. Binnen deze randvoorwaarden zal het College ernaar streven deze verschillen zoveel mogelijk te beperken. Het College deelt de zorg over het personeelsverloop en het ziekteverzuim en heeft daarom recent geïnvesteerd in versterking van de HR-capaciteit, verbetering van het verzuimbeleid en het beleid op het gebied van personeelsontwikkeling. De suggestie om meer momenten voor reflectie over overkoepelende – CRM-brede – strategische vragen te organiseren wordt door het College onderschreven en maakt deel uit van het nieuwe Strategie en meerjarenplan.

22 mei 2025